

РЕЦЕНЗИЈА КЊИГЕ

**МЕТОДИЧКЕ РЕФЛЕКСИЈЕ О САВРЕМЕНИМ АСПЕКТИМА
НАСТАВЕ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**

Марине Јањић

Рукопис о којем је реч у овој рецензији представља трећу и најбољу верзију књиге чију сам прву верзију добила половином фебруара 2015. године. Будући да је ауторка одустала од првобитне концепције текста, о њему се нећемо изјашњавати.

Последња верзија рукописа обухвата 185 страна компјутерски уређеног текста, распоређеног у шест поглавља (1. Увод, 2. Фонетика и фонологија у школском оквиру, 3. Фонетика и фонологија у светлу савремене наставне теорије и праксе, 4. Фонетска слика нових англицизама у српском језику, 5. Информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у настави фонетике и фонологије и 6. Закључци, којима претходи Предговор, а иза којих следе 7. Литература, 8. Библиографске забелешке, 9. Поговор, 10. Индекс појмова и 11. Белешка о аутору.

На самом почетку књиге, у кратком Предговору, ауторка даје опште податке о књизи: зашто и како је настала, из којих делова се састоји, на који начин је презентован обрађени материјал, коме је књига намењена.

У Уводу се наводе и образлажу специфичности наставе фонетике и фонологије, као и њено место у Наставном плану и програму за основне и средње школе. Већ у уводном делу ауторка показује изванредно познавање не само проблематике већ и радова из области о којој пише, али и закључује да таквих радова нема довољно. Уводећи читаоца у поље тзв. креативног рада у настави фонетике (у оквиру таквог рада у настави граматике), ауторка веома успешно повезује неопходност усавршавања и примене информационих технологија у образовању са постизањем вишег квалитета наставе и самим тим са постизањем бољих резултата у образовању.

У делу насловљеном *Фонетика и фонологија у школском оквиру*, ауторка даје исцрпан преглед статуса фонетике у оквиру образовних стандарда за предмет Српски језик у свим циклусима обавезног и општег средњег образовања, да би посебну пажњу посветила месту које ове дисциплине заузимају у уџбеницима, као и односу између фонетике и Правописа. Посебну вредност овом делу даје изванредан преглед актуелних уџбеника и граматика који се употребљавају у настави на предмету Српски језик.

Трећи део књиге посвећен је положају фонетике и фонологије у савременој наставној теорији и пракси и у њему ауторка на примеру обраде слога и једне фонетске промене (једначење сугласника по месту творбе) објашњава шта се подразумева под когнитивним приступом настави граматике. На изузетно прегледан и јасан начин изложене су могућности примене методе мнемотехнике у настави фонетике, а као модел за приказ конструктивистичког приступа настави фонетике узета је обрада прозодијског система савременог српског језика. Једна од најтежих партија из области фонетике српског језика, акцентологија, кроз призму афективних стратегија делује мање компликовано и наговештава бољитак у некој будућој настави овог предмета. Негујући прагматички дух у процесу наставе, као један од најважнијих постулата комуникативног приступа, ауторка нуди комуникацијски модел горовних вежби у настави фонетике и ортоепије, а посебну пажњу поклања конферанси као једном од комуникацијских облика у којем се најјасније очитују говорна (не)култура и (не)поштовање ортоепске норме говорника.

У четвртом делу ауторка разматра фонетску слику нових англицизама у српском језику и то са тачке гледишта фонолошке адаптације вокала и редистрибуције консонантских група унутар англицизама у српском, а све кроз призму употребе англицизама у говору ученика и кроз њихове наставне аспекте. Иако је у овом делу ауторка користила добру и релевантну литературу, сматрамо да би је требало допунити радовима следећим радовима:

- Milić, M. (2013). *Anglicizmi kao sinonimi u srpskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet. <http://www.digitalnabiblioteka.tk/digitalna-biblioteka?task=view&id=98&catid=13>.
- Mišić Ilić, B., Lopičić, V. (2011). Pragmatički anglicizmi u srpskom jeziku. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* 54/1, 261-273.
- Rasulić, K. (2008). Srpsko-engleske tvorenice u svetlu pojmovne integracije, *Semantička proučavanja srpskog jezika, Srpski jezik u svetlu savremenih lingvističkih teorija*, knj.2, Beograd: SANU, Odeljenje jezika i književnosti.
- Silaški, N. (2012). *Srpski jezik u tranziciji. O anglicizmima u ekonomskom registru*. Beograd: Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta.

Ауторка посебну пажњу поклања информационим технологијама у настави (пето поглавље), од којих посебно истиче могућности програма *Microsoft PowerPoint* и *Prezi*. Као илустрацију за примену ових програма у настави фонетике даје две *PowerPoint* презентације часова фонетике и то *Гласови: самогласници и сугласници* и *Подела сугласника по месту изговора и звучности* и једну презентацију у програму *Prezi* – *Једначење сугласника по звучности*. Овај део књиге је посебно инструктиван будући да представља кратко, али врло добро сročено, упутство за употребу двају компјутерских програма у настави.

Још један сегмент приложеног рукописа заслужује посебне похвале – реч је о одличним сценаријима за часове које ауторка даје иза појединих поглавља, а који треба да

послуже као модели за припрему педагошког материјала у настави фонетике српског језика.

Закључци који чине 6. поглавље књиге представљају веома добар и прегледан сажетак напред изнетог материјала.

Коришћена литература је богата и добро одабрана (иако би се могао додати још понеки релевантан рад везан за адаптацију англицизама у српском), а у Библиографским забелешкама наведени су подаци везани за ауторкине радове чији су делови ушли у ову књигу.

У верзији која ми је достављена, уз поглавље 10. ПОГОВОР недостаје текст. Поговор је у Садржају наведен као поглавље 9. пре Индекса појмова, а у самом рукопису је означен као поглавље 10. иза Индекса појмова. Овај део је потребно средити.

На крају књиге дат је исцрпан индекс појмова који ће читаоцу олакшати сналажење у тексту тако што ће га непосредно упућивати на странице на којима се поједини појмови јављају.

Белешка о аутору је кратка, али садржи све потребне податке.

На основу свега напред речено, закључујем да рукопис који ми је предат на рецензирање припада категорији текстова који су истовремено и научно утемељени и практично примењиви, и комплексни по хетерогеној структури (лингвистичка теоријска разматрања, приказ наставних планова и програма, критички осврт на уџбенике, примери припрема за час, упутства за коришћење компјутерских програма у настави) и једноставни по стилу и начину излагања, те да ће бити користан широкој публици: од универзитетских радника и студената, преко професора не само српског језика већ и других предмета, па све до ученика. Уочен је и један број техничких грешака које се морају исправити пре пуштања рукописа у штампу, од којих је највећа недостатак текста Поговора, док су друге, ситније, обележене у самом тексту.

Стога свесрдно препоручујем Филозофском факултету у Нишу да рукопис Марине Јањић *Методичке рефлексије о савременим аспектима наставе фонетике и фонологије српског језика* прихвати за штампу, након што се отклоне технички недостаци у тексту.

У Новом Саду, 22. априла 2015.

Проф.др Снежана Гудурић